

Křížová cesta v době pandemie

Úvodní modlitba

Pane Ježíši Kriste, mnoho lidí je tomto období činných úplně jinak než běžně, než tomu bylo ještě před pár desítkami dnů. Tvá křížová cesta vyjadřuje totéž: jsi ve zcela odlišné situaci a prostředí než v čase před tvými posledními velikonoce. Současně však tvé utrpení vykazuje hlubokou návaznost na celé tvé pozemské životní poslání: z lásky k nám být spolu s Otcem činný (srov. Jan 5,17) pro naši záchranu a získat nám život věčný (srov. Jan 3,16). V nových podmínkách nesmírného utrpení tvé milující smýšlení i konání vrcholí.

Dej, Pane, prosíme, ať rozjímání nad tvou cestou kříže v prožívané současnosti probudí i v nás tuto návaznost lásky: ať umíme nalézat stopy i cesty víry, služby, ochoty, modlitby a naděje ve svém životě tak, aby se rozvinuly právě a znovu nyní – pro nás i pro celý svět!

1. zastavení: Ježíš odsouzen na smrt

Situace pandemie se zdá být jednou z velmi nespravedlivých záležitostí. Vždyť jeden onemocní, druhý ne, „jeden bude vzat, druhý ponechán“ (Lk 17,34). Mnohé věci si v životě nevybíráme. Jak je spravedlivé už to, že někdo vyrůstá v rodině harmonické a druhý v rozvrácené? Spíše než „Proč“ je však třeba ptát se „K čemu“, tedy: „Pro jaký užitek“. Ježíšovo odsouzení bylo absolutně nespravedlivé. A Bůh s ním počítal – právě skrze hrůzné umučení svého Syna prokázal lidstvu nejvíc lásky. V současné situaci jsme všichni odsouzeni do jisté míry nespravedlivě: ke snášení nemoci, obav a nejistot, případně k umírání, k omezení pohybu a zábavy, ke krizové pomoci bližním apod. Máme na vybranou, jestli tyto nespravedlnosti objevíme i s jejich božským pozváním.

Pane, ukazuj mi, jak tato odsouzení mohu podle tvého vzoru proměnit v činy lásky.

2. zastavení: Ježíš přijímá kříž

Ježíš nejenom bere na sebe břevno kříže – jako každý odsouzenec k trestu smrti ukřižováním. On v tomto jednom okamžiku přijímá všechno to, co je s tím spojeno. Bráníme se bolavým důsledkům toho, čemu jsme v životě vystaveni, strachujeme se i v současnosti o své jistoty, přítomnost a budoucnost, o své drahé, o své zajištění... Ježíš nám ukazuje, že na prvním místě je potřeba přijmout, co neomylně přichází – s důvěrou v nebeského Otce, který je pořád se mnou, takže nejsem sám (srov. Jan 16,32). K tomu ostatnímu, co možná přijde a co vůbec nejsem schopen odhadnout, mi právě nebeský Otec dá sílu.

Pane, pomoz mi s důvěrou přijmout, co přichází a co nemohu změnit, ať mohu zakusit starostlivou a ustavičnou pomoc nebeského Otce.

3. zastavení: Ježíš padá pod křížem poprvé

Nikdo nechce padnout. Všichni chtějí obstát, být úspěšní, zvládnout to, co se na ně valí. A přesto padáme. V důsledku našich slabostí a hříchů i bez vlastního zavinění. Ale cesta životem jde dál i přes tyhle pády. Mnohému nás mohou naučit – pokoře, důslednosti, odevzdanosti, vytrvalosti, trpělivosti... Ježíš padal a vstával, aby nás povzbudil ke snášení toho, co v životě přichází a co nemůžeme ovlivnit. Právě tady často pramení náš strach: že se situace vyvíjí jinak, než bychom chtěli, že klopýtáme přes četné překážky a nejsme schopni obstát a vydržet v tom, co bychom rádi zvládli se ctí.

Pane, skrze své ponížení až do prachu cesty a do našich hříchů nás povzbuď na naší cestě, plné všemožných a záluďných pádů!

4. zastavení: Ježíš potkává svou matku

Tradice nám připomíná setkání Ježíše se svou matkou během kruté cesty odsouzení. Navenek patrně nemohli nic – zastavit se, popovídat, obejmout, podepřít, ujistit... Kolik lidí současnosti vnímá tuto vnější omezenost setkání, navštívení, objetí, utěšení... Opatření jsou nesmlouvavá, všichni jsme odsouzení k boji s nálezou a k cestě uzdravení... To, co zůstává, je objetí srdce, je láska tichá a doprovázející, modlící se a působící i skrze omezené vnější projevy.

Pane, díky za tvou Matku a její skrytou přítomnost na tvé i naší cestě. Ať nás povzbuzuje příkladem velikosti své tiché mateřské lásky!

5. zastavení: Šimon pomáhá Pánu Ježíši nést kříž

Takřka přes noc jsme se stali Šimony – možná ochotnými, možná neochotnými, ale postavenými před hotovou věc: poprat se při vlastní únavě a slabosti se situací dětí, starých rodičů, sousedů, zaměstnanců, kolegů, přátel, pacientů... Při všech těžkostech takové šimonovské služby je osvobozující pomyslet, že neseme vlastně kříž samotného Ježíše, který vzal na svá bedra spásu každého z nás. Pokud se zdráháme být k dispozici stále nově znovu a znovu našim bližním, čerpejte sílu z blízkosti Kristu, kterému pomáháme i dnes vynášet kříž na Kalvárii a zachraňovat svět.

Pane, posiluj mě při službě druhým svým milujícím pohledem a ujištěním o mém podílu na spáse světa!

6. zastavení: Veronika podává Pánu Ježíši roušku

Kolik roušek ušilo v těchto dnech mnoho bezejmenných Veronik nezištně pro pomoc bližním, národu, světu... Tradiční pašijová epizoda s první neznámou Veronikou si uchovává svou životnost a sílu nejspíš proto, že její rouška symbolicky představuje naše vlastní příležitosti, jak se aktuálně zapojit do křížové cesty lidstva. Podat roušku ke zničení, umazání, znehodnocení... je útěšnější uchovat si své možnosti bez potřísnění světem. Ale teprve když se zřekneme svého ve službě druhým, otiskne se do nás Ježíšova podobizna, obživne jeho obraz v naší odevzdané lásce.

Pane, uč mě nezištné lásce bez odměn a falešné sebezáchrany, aby tím ve mně rostla tvá milující podoba.

7. zastavení: Ježíš padá pod křížem podruhé

Odpradávná si poutníci v ulicích Jeruzaléma připomínali, že Ježíš prožil na své cestě odsouzení více pádů. Co špatného a těžkého se opakuje, to sráží k zemi razantně a bezútešně. Kolik proběhne opakujících se dní v nařízených omezeních, kolik ustavičných překážek v napětí s rodinou, kolik přetrvávajících návalů probíhajících nemocí, kolik stále znovu potřebných a vyděšených lidí... Opakovaně přestáváme být pány situace. Z takových pádů umí účinně pozvednout jen božská síla lásky, plná hřejivé útěchy.

Pane, uč nás snášet nynější opakované těžkosti a prohry v blízkosti tvého milujícího Srdce!

8. zastavení: Ježíš napomíná plačící ženy

Kolikrát jsme se těmto ženám podobali: těžkosti, které se nás osobně nedotýkají, upadnou brzy v zapomnění, protože je jednodušší nechat je nenávratně projít kolem sebe. V situaci, kterou prožíváme, je každý vtažen do děje. Nikdo není vyňat, všichni jsme aktéry. Učíme se tedy podle Ježíšova doporučení vidět, k čemu současná situace vybízí právě nás. Plakat „nad sebou a svými dětmi“ (Lk 23,28) tedy znamená s plnou starostlivostí se ptát, co lidé kolem nás a naše rodiny potřebují nejvíce. Už jsme se tázali, co nám samotný Kristus nabízí svým utrpením a touto postní dobou?

Pane, nedej nám v současné situaci utíkat před zodpovědností a přežívat v zákopech netečnosti, ale ukazuj nám, jak nás tvůj kříž právě nyní může proměnit a pozvednout.

9. zastavení: Ježíš padá pod křížem potřetí

Proč modlitební jeruzalémská tradice připomíná tři pády Krista Pána? Možná i proto, že trojí opakování znamená potvrzení, jistotu, zřejmost, nepochybnost. Ježíš tedy opravdu klopýtal a klesal. I nyní je zcela zřetelné, co zachvacuje celou společnost – možná při první či druhé zprávě by leckdo ještě nevěřil, ale utvrzujících zpráv je mnoho, jakkoli mohou být někdy přebujelé a nepřiměřené. Není pochyb, octli jsme se v těžkostech. Ježíš však znovu povstává a ujišťuje nás, že není pochyb především o milujícím Otci a o nadějeplném božském plánu záchran. Dodá nám toto Ježíšovo smýšlení sílu povstat z pesimismu a těžkopádnosti našich dní?

Pane, utvrzuj nás především o své moudré prozřetelnosti, která nás vyvádí ze všech smutků a obtíží k radostné naději Božích dětí!

10. zastavení: Ježíš zbaven roucha

Ježíš odkládá všechno, co překáží hrůzné smrti na kříži. Pravda, je to bezohledný vojenský rituál, ale ze strany Krista Pána se jedná o projev plné a svobodné odevzdanosti: „Já velmi rád vynaložím všechno, ano vydám i sám sebe pro vaše duše.“ (2 Kor 12,15) Co vyžaduje současná situace po nás? Co je třeba odevzdat? Zábavu, pohodí, požitky, čas pro sebe, vlastní plány, představy, setkávání, akce všeho druhu, jistotu budoucnosti... Je mnohé, oč jsme přišli. Je mnohé, co můžeme jako Ježíš nejen nuceně přestát, ale plně odevzdat. Jak může právě tento stržený záhyb bohatě našaseného roucha mého života sloužit k posvěcení světa? Co a jak mohu obětovat pro spásu bližních?

Pane, provázej nás v letošní nucené postní střídmosti, abychom se ti podobali v tvé odevzdanosti, která skrze nabídnutou lásku proměňuje svět.

11. zastavení: Ježíš ukřižován

Omezení nejvyšší – omezení spojené s odsudkem k pomalému a jistému umírání. Ježíš pokládá své rozepjaté paže k vykonání tohoto rozsudku, který je pro okolostojící poselstvím o krajní bezmocnosti. Ne tak pro našeho Spasitele: v totálním lidském omezení vyplavuje jeho lidské srdce absolutní božskou lásku, jakou nikdo dosud nepoznal, a náruč rozevřená i po smrti ukazuje, že znehybnění těla nezastavilo, ale zesílilo proud Ducha, který tryská k životu věčnému (srov. Jan 4,14; 7,37nn; 19,34). Jsme si vědomi těchto božských možností našich omezení? Čím méně toho smíme a čím méně dokážeme, tím více lze milovat, a tak božsky proměňovat ztuhlou nehybnost i těchto dní.

Ježíši ukřižovaný, vlévej našim srdcím pro všechna omezení svou lásku, která všechno přemáhá a všechno vydrží (srov. 1 Kor 13,7)!

12. zastavení: Ježíš na kříži umírá

Je smrt tím, čeho se nyní společnost bojí nejvíc? Nebo je to strach z umírání? Strach o blízké, kteří by zůstali sami? Strach z bolesti, z nemohoucnosti, z temnoty zla, které se odněkud vyvalí, strach z rozsudku nákazy...? Ježíš na kříži zakusil všechno to, čeho se obáváme: byl „počítán mezi zločince“ (Lk 22,37), „vzal na sebe naše slabosti a nesl naše nemoci“ (Mt 8,17), byl „ztotožněn s hříchem“ (2 Kor 5,21), byl „ukřižován jako slabý člověk“ (2 Kor 13,4), „vytrpěl smrt“ (Žid 2,9), svou matku odevzdal Janovi (srov. Jan 19,27) a jeho učedníci ho opustili (srov. Mk 14,50). Právě a jenom Ježíš dal tomu všemu smysl a naději. Odevzdat se Kristu se vším, co jsme a co máme, je pramenem pokoje a jistoty víry, totiž že všechno napomáhá k dobrému těm, kteří milují Boha (srov. Řím 8,28)

Pane, dej, ať mě pohled na kříž osvobozuje od každého strachu a vlévá naději, že jsi přítomen ve všem, co přináší život i smrt.

13. zastavení: Ježíšovo tělo položeno na klín jeho matky

Nyní konečně může Matka obejmout svého Syna – pozdě, řekli bychom... vždyť už je po všem; mrtvé tělo je třeba odevzdat hrobu. A přece Matka svým srdcem, které je nezkalené hříchem, cítí něco z trvalé božské přítomnosti Syna i v jeho mrtvém těle. Právě pro božskou moc nepomíjejícího Ducha (srov. Žid 8,14) mohlo být Ježíšovo tělo provedeno smrtí k životu. Pieta se tak stává adorací nepochopitelné Boží blízkosti i v oněch nezměřitelných důsledcích zla. Mnohdy (a snad právě i v těchto dnech) se stává, že přijdeme pozdě, uvědomíme si pozdě, prozřeme pozdě... a zpytujeme svědomí, co jsme mohli udělat dříve a lépe, než všechno najednou selhalo. Maria nám ukazuje Boží přítomnost i pro takové chvíle, kdy lidské možnosti a prostředky přicházejí pozdě.

Maria, Matko Boží a matko naše, pros za nás, hříšné, abychom jednali, dokud není pozdě; a pokud se nevzpamatujeme včas, abychom s kajícíností doufali v božskou moc tvého Syna.

14. zastavení: Ježíšovo tělo položeno do hrobu

Spěšný byl Ježíšův pohřeb: kvůli náboženským předpisům o nastávajícím svátku bylo tělo jen narychlo zabaleno a uloženo do hrobky, vytesané ve skále. I po smrti přísný židovský Zákon omezoval našeho Mistra a Pána. Kolik pozůstalých čelí v této době zákonným omezením, bránícím důstojnému a plnému rozloučení s jejich drahými. Ale Ježíš se ve výsledku nenechal omezit ani židovskými předpisy, ani zákonitostí smrti. Po třech dnech všechno obrací naruby, když vstává z mrtvých. Pohled na jeho hrob, zavalený kamenem, tak rychle znovu odvaleným, nás ujišťuje o Boží moci nad našimi omezenostmi a zákonitostmi, nad úpornými snahami o uchování naší představy života...

Pane, daruj nám důvěřivou naději, že můžeš udělat vždy mnohem víc, než to zprvu vypadá, a posiluj nás v mlčící Bílé sobotě, jež provází každou těžkost a malověrnost.

Závěrečná modlitba

Pane Ježíši Kriste, náš ukřižovaný Spasiteli! Prošli jsme opět tvou křížovou cestu s onou utěšující jistotou, že ty ses při svém umučení „neodchýlil ani nalevo, ani napravo“ (Joz 1,7), ale bez vytáček a ulehčení jsi přímo prošel stezkou utrpení a branou smrti k životu. Právě proto měla tvá cesta tvář tolikerého utrpení, protože ses našim hříchům nevyhýbal, ale všechny jsi je vzal na sebe. Jsou-li „přímé Hospodinovy cesty“, po kterých „krácejí spravedliví, bezbožní však na nich padnou“ (Oz 14,10), pak ses právě ty, jediný spravedlivý, vydal po křivolakých stezkách našich pádů a klesal jsi místo nás pro naši nepravost (srov. Oz 14,2; Iz 53,5). Kéž máme toto velkolepé dílo tvé lásky stále před sebou, Pane! Ať neuhýbáme před náročností a neprocházíme se po své sobecké široké cestě, která vede k záhubě (srov. Mt 7,13), ale máme s Tebou sílu kráčet přímo a kolísat, ba i padat v nepravostech a potřebách tohoto světa, abychom takovou úzkou a hrbolatou pěšinkou došli spolu s našimi bližními k pravému životu (srov. Mt 7,14).